

تولید جهانی زغال سنگ ۳.۵ در صد افزایش می‌یابد

پیش‌بینی می‌شود تولید جهانی زغال سنگ در سال ۲۰۲۱ میلادی نسبت به سال گذشته، شاهد رشد ۳.۵ درصدی باشد. به گزارش روابط عمومی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، انتظار می‌رود میزان تولید زغال سنگ در سال جاری میلادی با ۳.۵ درصد رشد نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۸ میلیارد تن افزایش یابد. این در حالی است که به دلیل قرنطینه و محدودیت‌های ناشی از شیوع ویروس کرونا، میزان تولید این ماده معدنی در سال ۲۰۲۰ میلادی شاهدافت ۲ درصدی بود. همچنین طی سال ۲۰۲۰

ریسک نقره پوش داده می‌شود

جذب نقدینگی سرگردان

ورود سرمایه آزاد است

نقره به‌عنوان فلزی گرانبها که البته کاربرد صنعتی نیز دارد، مدتی است راهی بازار مشتقه بورس کالای ایران شده و در این مدت نیز معامله‌گران استقبال به‌نسبت مطلوبی از قراردادهای آتی تعریف‌شده برای آن داشته‌اند. این موضوع آن هم در شرایطی که در این مدت نقره در بازارهای جهانی از روزهای خوش رکوردشکنی قیمتی خود فاصله می‌گیرد و بهای ارز نیز روند حرکتی آرام و عموماً کاهشی داشته، بیانگر آن است که جای خالی ابزارهای مالی و گواهی‌های جدید که سرمایه‌گذاران بتوانند بخشی از نقدینگی خود را به آن وارد کنند، چه میزان در بازار کشور حس می‌شود. البته تعریف این قراردادها در عین حال که محملی برای جذب سرمایه است، ابزاری مهم برای پوشش ریسک خریداران مصرفی این فلز گرانبها نیز به‌شمار می‌رود و به این ترتیب، ابزار محور شدن این فلز نقره‌ای به کمک بخش تولید نیز آمده است.

مزایای ابزار محور شدن نقره

بر اساس گزارشی از **Investment** نخستین قرارداد آتی نقره در بورس کالای ایران که در نیمه اسفند سال گذشته آغاز به کار کرده بود، به روزهای سرسبز خود (روزهای پایانی فروردین) نزدیک می‌شود؛ البته در این میان قرارداد جدیدی نیز برای این فلز گرانبها با سررسید تحویل اردیبهشت تعریف شده که در حال حاضر مورد دادوستد فروشندگان و خریداران قرار می‌گیرد. در هفته گذشته قرارداد آتی نقره با سررسید خرداد نیز به معاملات مشتقه بورس کالا آمد.

عموماً قراردادهای آتی در بورس کالای ایران بر مبنای گواهی سپرده کالایی تعریف می‌شوند اما در آغاز به کار قرارداد آتی نقره سنت‌شکنی در این زمینه به وجود آمد و این قرارداد، پیش از راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده کالایی آن آغاز به کار کرد. فلزات گرانبها از جمله نقره، بازاری قوی و سیال دارند و تعیین نرخ آنها در بازار داخل همبستگی قوی با نرخ آنها در بازارهای جهانی دارد. داشتن بازار قوی جهانی برای این فلز و تبعیت مستقیم نرخ آن در بازار داخل از قیمت‌های جهانی مواردی هستند که باعث می‌شود تعریف این قراردادها بدون راه‌اندازی گواهی سپرده کالایی آن خلانی در روند معاملات به‌وجود نیابد.

تعریف قرارداد آتی نقره مزایایی را برای اقتصاد و فعالان این حوزه به همراه دارد؛ از جمله آنکه این نوع معاملات باعث کنش قیمت این فلز در بازار می‌گردد و شفاف می‌شوند، همچنین تعریف قرارداد آتی روی نقره در واقع ابزاری برای پوشش ریسک فعالان این بازار به‌شمار می‌رود و در عین حال، این بازار محلی برای جذب نقدینگی سرگردان جامعه نیز خواهد بود. نقره در بازار ایران به مصرف تولید زورآلات، صنایع‌دستی و همچنین کارکردهای صنعتی و آزمایشگاهی می‌رسد؛ راه‌اندازی قرارداد آتی نقره، امکان پوشش ریسک معاملات این محصول را برای این متقاضیان فراهم می‌کند. استفاده از این ابزار، پوشش ریسک به‌ویژه در شرایطی که قیمت‌ها متأثر از هر عاملی، نوسانات متعددی را تجربه می‌کنند، اهمیتی دوچندان دارد. نوسانات قیمت جهانی و تغییرات نرخ ارز دو فاکتور اصلی اثرگذار بر بهای نقره هستند که هر دو فاکتور در یک سال اخیر روزهای پر تلاطمی را پشت سر گذاشته‌اند و همین موضوع نیز صنایع تکمیلی مصرف‌کننده این فلز را متأثر کرده است. این در حالی است که اگر پیش از این قرارداد آتی روی این فلز تعریف شده بود، امکان پوشش بخشی از ریسک این معاملات به وجود می‌آمد.

علاوه بر فروشندگان و مصرف‌کنندگان نقره، هر

فردی با هدف سرمایه‌گذاری می‌تواند وارد معاملات این بخش شود، چراکه قراردادهای آتی بازاری با رقابت کامل هستند، برخلاف بازار فیزیکی که عرضه‌کننده و خریدار، مشخص و محدود است. البته در این بازار تعداد زیادی عرضه‌کننده و خریدار وجود دارد که خریداران نیز لزوماً مصرف‌کننده نبوده و هر فردی به قصد سرمایه‌گذاری می‌تواند وارد آن شود. معاملات قرارداد آتی نقره مشمول معافیت مالیاتی بوده و فقط به تحویل فیزیکی آن مالیات ارزش‌افزوده تعلق می‌گیرد. همین معافیت مالیاتی در قراردادهای آتی باعث استقبال بیشتر سرمایه‌گذاران از این ابزار می‌شود.

نوسان زیگرگی در تالار بازار مشتقه

بررسی جزئی‌تر معاملات قرارداد آتی نقره با سررسید فروردین ۱۴۰۰ بیانگر استقبال مناسب معامله‌گران از این قرارداد در روزهای پس از بازگشایی است، به‌گونه‌ای که می‌توان اظهار کرد نخستین قرارداد آتی این فلز گرانبها موردپذیرش مناسب فعالان این بازار قرار گرفت. البته بازگشایی این نماد مصادف با ورود نقره به جریان کاهشی در بازارهای جهانی شد که همین موضوع نیز بر بازار داخلی آن به‌طور مستقیم اثرگذار بود.

بهای هر قرارداد آتی نقره تحویل فروردین ماه در روز ابتدایی بازگشایی ۲۱ هزار و ۴۰۰ تومان بود که استقبال خوب فعالان بازار از این قرارداد باعث شد در روز ابتدایی بازگشایی ۶۲۰۰ قرارداد مورد دادوستد قرار گیرد و میزان ارزش حجم معاملات این روز افزون بر ۱۳.۵ میلیارد تومان باشد. اگرچه در ادامه نیز این قرارداد با استقبال خوبی روبه‌رو بود اما تجربه این حجم از معامله برای این قرارداد در روزهای بعد تکرار نشد. هر سررسید قرارداد آتی نقره فقط در چند روز نخست بازگشایی در کانال ۲۰ هزار تومان معامله شد و در ادامه به کانال ۱۹ هزار تومان سقوط کرد. در ادامه هر قرارداد آتی نقره با سررسید فروردین در اغلب روزها در همین کانال قیمتی نوسان داشت. بهای هر یک از این قراردادها در روز ۱۷ فروردین با کمترین نرخ خود یعنی ۱۹ هزار و ۱۷۹ تومان معامله شد. در حالی در این تاریخ بهای هر قرارداد آتی نقره به کمترین میزان رسید که بهای جهانی آن در حال نوسانی افزایشی نسبت به روزهای پیش‌تر بود. علت این افت بهای هر قرارداد آتی این فلز گرانبها با وجود روند مثبت بهای جهانی را باید در نرخ ارز و انتظارت تورمی کشور جست‌وجو کرد. حدود ۲ هفته پیش، اخباری مبنی بر کاهش تحریم‌ها علیه ایران منتشر شد که گمانه‌زنی‌هایی نسبت به افت نرخ ارز در کشور به وجود آورد؛ این موضوع به سرعت بر بازارها اثرگذار شد و نتیجه آن در تعلق خرید بسیاری از کالاها به وضوح نمایان بود. این خبر بر بازارهای مشتقه و مالی بورس کالا نیز تاثیر گذاشت و تجربه افت بهای هر قرارداد آتی نقره با نرخ ۱۹ هزار و ۱۷۹ تومان را باید در این پارامتر جست‌وجو کرد. البته این روند کاهشی در روزهای بعد چندان دوامی نداشت و بهای هر قرارداد آتی نقره وارد مسیر افزایش شد به‌گونه‌ای که بهای تسویه هر قرارداد آتی نقره سررسید فروردین ۱۴۰۰ در روز دوشنبه ۲۲ فروردین به ۱۹ هزار و ۵۰۰ تومان رسید. همچنین بهای تسویه هر قرارداد آتی نقره سررسید اردیبهشت نیز در این روز به ۱۹ هزار و ۷۰۰ تومان رسید. تقویت بازار جهانی این فلز تا ۹ آوریل عامل تقویت قرارداد آتی نقره ظرف روزهای قبل بود. در معاملات ۲۳ فروردین، تعداد فروشندگان قرارداد آتی نقره سررسید فروردین ۲۳ مورد و تعداد خریداران ۳۶ مورد بود؛ این موضوع به این مفهوم است که در این معاملات صف فروش شکل

میلادی تولید این ماده معدنی در امریکا ۲۳.۶ درصد، در اندونزی ۱۳.۱ درصد، در روسیه ۸.۱ درصد و در استرالیا ۵.۵ درصد کاهش یافته است. این در حالی است که تنها رشد جزئی در کشورهای چین (۴ درصد) و هند (۰.۷ درصد) برای جبران این کاهش تولید انجام شده است. علاوه بر این، در سال ۲۰۲۰ میلادی تقاضای جهانی زغال سنگ حرارتی ۳.۵ درصد کاهش یافت، در حالی که تقاضای جهانی زغال سنگ متالورژی افت ۹.۵ درصدی را به ثبت رساند. در همین حال، انتظار می‌رود تولید جهانی زغال سنگ با نرخ رشد سالانه ۲.۳ درصدی همراه باشد

عکس: صنایع

قراردادهای آتی در بورس کالای ایران بر مبنای گواهی سپرده کالایی تعریف می‌شوند اما در آغاز به کار قرارداد آتی نقره سنت‌شکنی در این زمینه به وجود آمد و این قرارداد، پیش از راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده کالایی آن آغاز به کار کرد

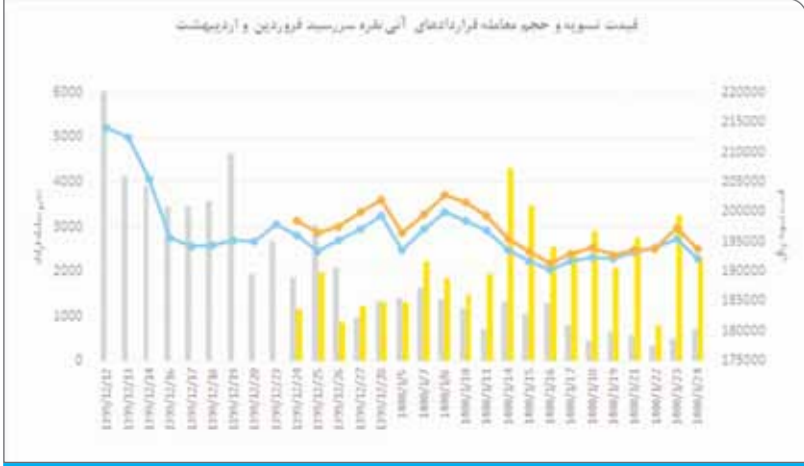
گرفته اما در قرارداد آتی نقره تحویل اردیبهشت تعداد فروشندگان ۱۵۰ و خریداران ۱۴۹ مورد بوده است. این ارقام به این مفهوم است که در معاملات روز دوشنبه ۲۳ فروردین برای قرارداد آتی نقره سررسید فروردین صف فروش به وجود آمده است. در واقع صاحبان این قرارداد با برآورد آنکه فقط یک هفته تا پایان سررسید این قرارداد باقی مانده، از فرصت رشد بهای ایجادشده برای خروج از بازار استفاده کرده‌اند.

۱۲ آوریل که روز نخست بازگشایی بازارهای جهانی بود، نرخ نقره به کانال ۲۴ دلار سقوط کرد. میانگین بهای معامله این فلز در روز بازگشایی هفته یعنی دوشنبه ۱۲ آوریل برابر ۲۴.۸ دلار به ازای هر اونس بود که این موضوع سیگنالی کاهشی برای معاملات مشتقه نقره در بورس کالای ایران داشت و در معاملات روز سه‌شنبه ۲۴ فروردین نیز به سرعت اثرگذار شد. نوسان سریع این بازار با نرخ‌های جهانی بیانگر سیالیت بالای این معاملات است. هر دو قرارداد آتی نقره، نوسانی هم‌راستا دارند، با این وجود بهای قرارداد آتی نقره سررسید اردیبهشت از نرخ قرارداد تحویل فروردین بالاتر است که این موضوعی امری متداول در بازار مشتقه تلقی می‌شود، چراکه عموماً قراردادهای با سررسید دیرتر از تسوی معامله‌گرانی مورد استقبال بیشتری قرار می‌گیرند که با هدف سرمایه‌گذاری وارد این بازار می‌شوند. همچنین در معاملات روز سه‌شنبه در قرارداد آتی نقره، سررسید اردیبهشت صف خرید و در معاملات قرارداد آتی، سررسید فروردین صف فروش به وجود آمد. این موضوع بیانگر آن است که خریداران نقره هر اونس را نیز داشت اما معامله این فلز گرانبها به آینده آن در میان‌مدت خوش‌بین نبوده؛ بنابراین درصدد خرید اوراق گواهی با سررسید اردیبهشت هستند و افت نرخ به‌وجود آمده در این بازار را به عنوان زمان خرید تلقی کرده‌اند. اما با توجه به نزدیکی به سررسید تحویل نقره در فروردین، دیگر فرصتی برای نوسان‌گیری از این فلز گرانبها باقی نمانده است.

آنچه در بازارهای جهانی می‌گذرد

در ماه‌های اخیر، نقره در بازارهای جهانی روزهای پر نوسانی را طی کرده است و هجوم سرمایه‌گذاران خرد به سمت این فلز گرانبها در روزهای پایانی فوریه ۲۰۲۱ (بهمن و اسفند ۹۹) بهای آن را به ۲۸.۲ دلار به ازای هر اونس رساند. اگرچه این فلز گرانبها در روزهای نخست فوریه امسال تجربه معامله در نرخ ۲۹.۵ دلار به ازای هر اونس را نیز داشت اما معامله این فلز گرانبها در کانال ۲۸ دلار، رقمی قابل تامل برای این فلز به شمار می‌رفت و برخی تحلیلگران نیز نسبت به ریزش قیمت‌ها هشدار داده بودند.

در روز بازگشایی نماد نقره در بازار مشتقه بورس کالا در ۱۲ اسفند ۹۹، نقره در بازارهای جهانی قیمتی برابر ۲۶.۷ دلار به ازای هر اونس داشت، در حدود یک

نمودار: صنایع

و میزان تولید جهانی این ماده معدنی در سال ۲۰۲۵ میلادی ۸.۸ میلیارد تن به ثبت برسد. هند بیشترین سهم را از این رشد به خود اختصاص خواهد داد و انتظار می‌رود تولید زغال سنگ این کشور از ۷۷۷ میلیون و ۷۰۰ هزار تن در سال ۲۰۲۰ میلادی به یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون تن در سال ۲۰۲۵ میلادی افزایش یابد. پس از هند، مجموع تولید این ماده معدنی در کشورهای چین، اندونزی، استرالیا و آفریقای جنوبی از ۵ میلیارد تن در سال ۲۰۲۱ میلادی به ۵ میلیارد و ۴۳۰ میلیون تن در سال ۲۰۲۵ میلادی افزایش خواهد یافت.

مرضیه احقافی
editor@smtnews.ir

تغییر سیاست‌ها ضرورتی در مسیر بهبود تولید

کیومرث فتح‌الله کرمانشاهی / دبیر سندیکی تولیدکنندگان فولاد و پروفیل فولادی

تولیدکنندگان فولاد و پروفیل فولادی در سالی که گذشت با ظرفیتی به مراتب پایین‌تر از ظرفیت اسمی خود تولید کردند. این افت تولید دلایل متعددی دارد که از مهم‌ترین دلایل آن می‌توان به چالش‌های حاکم بر زنجیره فولاد، سیاست‌گذاری اشتباه و کمبود مواد اولیه اشاره کرد. البته در همین دوره، میزان تولید در صنایع بزرگ فولادی رو به رشد گزارش شد اما این واحدها از امتیازات ویژه‌ای مانند نهاده‌های تولید ارزان و در دسترس در مسیر تولید خود بهره‌مند هستند و شرایط تولید آنها با سایر تولیدکنندگان بخش خصوصی قابلیت رقابت ندارد.

بی‌توجهی به عملکرد صنایع پایین‌دستی زنجیره فولاد در حالی است که توسعه فعالیت صنایع پایین‌دستی و بهره‌گیری از ظرفیت آنها به منزله توسعه اقتصادی و رونق اشتغالزایی است. به‌علاوه آنکه زمینه افزایش ارزش‌افزوده و رونق اقتصادی را فراهم می‌کند. هر چند بهره‌گیری از ظرفیت‌های این بخش تاکنون انظر که باید مورد توجه قرار نگرفته است. همانطور که پیش‌تر هم اشاره شد، فولاد و پروفیل‌سازان فولادی در مسیر تامین مواد اولیه خود با کاستی‌هایی روبه‌رو هستند. مسواد اولیه مورد نیاز این صنایع از بورس کالا تامین می‌شود. عرضه و تقاضا معیارهای اصلی تعیین‌کننده نرخ در بازار بورس هستند. بنا بر این وجود، طی ماه‌های گذشته شاهد مهندسی عرضه و به‌دنبال آن، رشد نرخ معامله این محصولات در سایه رقابت برای خرید هستیم. این درحالی است که اگر رشد تولید در صنایع پایین‌دستی در اولویت باشد باید از مدیریت عرضه محصول در بازار آزاد و بورس کالا جلوگیری کرد تا بدین ترتیب زمینه واسطه‌گری و دلالی از این بازار حذف شود. در همین حال، مواد اولیه موردنیاز برای صنایع پایین‌دستی تامین و بدین ترتیب همه تولیدکنندگان از شرایط موجود منتفع شوند. در ادامه باید خاطر نشان کرد که تامین نشدن مواد اولیه مورد نیاز تولید در صنایع پایین‌دستی به منزله کاهش ظرفیت تولید آنها و به‌دنبال آن کاهش بهره‌وری و سودآوری واحدهای تولیدی است؛ یعنی این چالش به قدری جدی است که به‌آسانی نمی‌توان از کنار آن عبور کرد.

همچنین قوانین حاکم بر عملکرد صنایع به‌طور مداوم تغییر می‌کند و این درحالی است که موفقیت عملکرد صنایع مستلزم وجود استراتژی مدون و باثباتی است. در طول سال‌های اخیر شاهد صدور بخشنامه‌های یک‌شبه و غیر کارشناسی بوده‌ایم که روند تولید را با چالش‌های جدی روبه‌رو کرده است. مجموع این اتفاقات در نهایت می‌تواند ضرر غیرقابل‌جبرانی را به صنایع و مصرف‌کننده نهایمی وارد کند؛ در نتیجه از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود شرایط تولید را بیش از پیش جدی بگیرند و برای بهبود وضعیت آن تلاش کنند.

در همین حال بخش قابل‌توجهی از چالش‌هایی که در سال گذشته فعالیت صنایع فولادی را تهدید کرد، از عملکرد اشتباه سیاست‌گذاران نشأت گرفت. چنانچه مسئولان این بار از اشتباهات گذشته خود درس بگیرند و اشتباهات خود را تکرار نکنند، می‌توان به بهبود شرایط امید داشت.

اما اگر همین روند اشتباه در تصمیم‌گیری و تدوین استراتژی‌ها ادامه یابد، فعالان صنعتی با چالش‌های جدی‌تری در مسیر فعالیت خود روبه‌رو می‌شوند. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که در سال جاری دولت تغییر می‌کند. همین برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری و استقرار دولت جدید به خودی خود چالش‌هایی را برای صنایع ایجاد و روند رفع مشکلات را کندتر از قبل می‌کند؛ بنابراین تنها می‌توان امید داشت که سیاست‌گذاران جدید با درایت بیشتر در مسیری گام بردارند که بهبود تولید در عملکرد صنایع معدنی مهیا شود.

چنانچه پارامترهای حاکم بر محیط کسب‌وکار بهبود یابد، صنایع سا از ظرفیت رشد تولید برخوردار هستند و در همین حال، می‌توانند حضور خود را در بازارهای جهانی پررنگ‌تر کنند اما تا شرایط تغییر نکند، نمی‌توان به بهبود شرایط تولید و تجارت امیدوار بود.

بررسی جزئی‌تر معاملات قرارداد آتی نقره با سررسید فروردین ۱۴۰۰ بیانگر استقبال مناسب معامله‌گران از این قرارداد در روزهای پس از بازگشایی است به‌گونه‌ای که می‌توان اظهار کرد نخستین قرارداد آتی این فلز گرانبها موردپذیرش مناسب فعالان این بازار قرار گرفت